

Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind violența bazată pe gen

**ERA - Seminar pentru membrii sistemului judiciar
21-22 martie, București**

Carmela Apostol
Divizia Violența împotriva femeilor - Consiliul Europei

Finanțat în cadrul Programului „Drepturi, Egalitate și
Cetățenie 2014-2020” al Comisiei Europene

1

I. Convenția de la Istanbul (CI)

- ❖ Starea de fapt și ratificări
- ❖ Mecanismul de monitorizare: Sistem din doi piloni
- ❖ Conținut: O abordare bazată pe cei 4 „P”
 - Politici integrate
 - Prevenire
 - Protecție
 - Urmărire Penală

2

Starea de fapt și ratificări

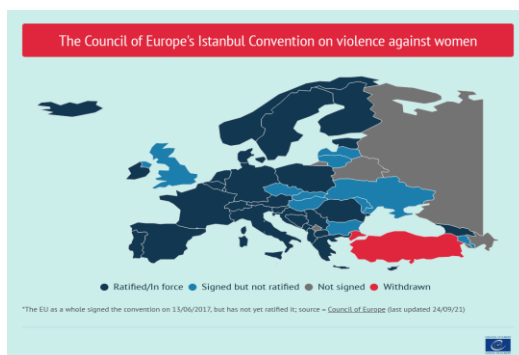
Convenția de la Istanbul (IC) a fost deschisă spre semnare la **11 mai 2011**

În 2022, toți membrii Consiliului Europei, cu excepția Azerbaidjanului și a Rusiei au semnat CI

La 1 august 2014, CI a intrat în vigoare după ce a fost ratificată de 10 ori

34 membri ai Consiliului Europei au ratificat CI.

UE a semnat CI

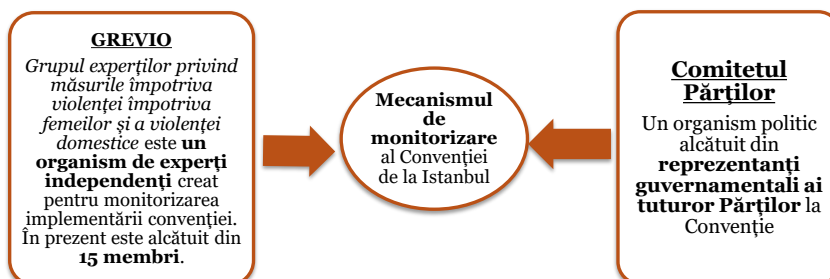

3

Mecanismul de monitorizare al Convenției de la Istanbul: sistem din doi piloni

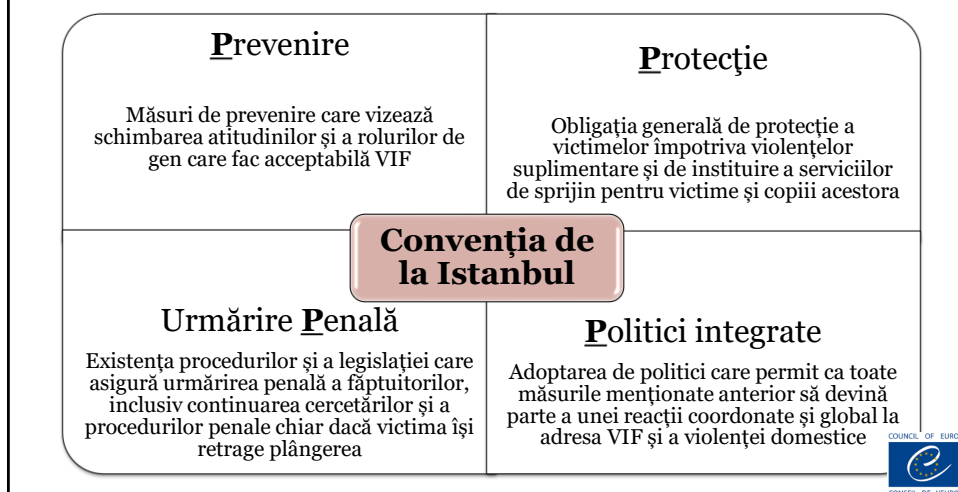
Mecanismul de monitorizare urmărește evaluarea și îmbunătățirea implementării Convenției de către Părți

Un **sistem din doi piloni** → constă în două organisme distincte care interacționează

4

Conținutul Convenției: O abordare bazată pe cei 4 „P”

5

Violența bazată pe gen – o formă de discriminare împotriva femeilor

Violența bazată pe gen: violența dirijată împotriva femeilor deoarece acestea sunt femei și care le afectează pe acestea în mod disproporționat

Forme de violență acoperite de CI

Articolul 1 din CI - eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor și promovarea egalității substanțiale între femei și bărbați, inclusiv prin împuternicirea femeilor;

6

II. Jurisprudența CEDO și Convenția de la Istanbul

Jurisprudența CEDO a stabilit unele standarde importante în materie de violență împotriva femeilor; acestea sunt reflectate în multe articole ale Convenției de la Istanbul, în special în Capitolele V și VI, cum ar fi, spre exemplu:

Articolul 5 – Obligațiile statului și diligența cuvenită

Articolul 29 – Procese și despăgubiri civile

Articolul 50 - Răspunsul imediat, prevenire și protecție

Articolul 55 – Procedurile *ex parte* și *ex officio*

Articolul 56 – Măsuri de protecție

Articolul 57 – Asistența judiciară

7

III. Violența împotriva femeilor și jurisprudența CEDO

- Violența împotriva femeilor a fost examinată de către Curte potrivit unor articole diferite, în principal:

Articolul 2 (capăt material și/sau procedural) – Kurt c. Austria, GC, 2021

Articolul 3 (capăt material și/sau procedural)

Articolul 4 – Rantsev c. Cipru și Rusia, S.M c. Croația, GC, 2020

Articolul 8 – Bevacqua și S c. Bulgaria (2008), Y c. Slovenia (2015), J.L. c. Italia, 2021;

Articolele 3 și 8 – M.C. c. Bulgaria; E.B. c. România

Articolul 14 – mereu împreună cu alt articol al CEDO

8

Jurisprudența relevantă

Opuz c. Turcia - speță de violență domestică – încălcarea articolelor 2 și 3 în concurs cu articolul 14; prima oară când Curtea Europeană a Drepturilor Omului a susținut că violența bazată pe gen este o formă de discriminare potrivit CEDO

“200. Ținând seama de constatarea de mai sus privind faptul că pasivitatea judiciară generală și discriminatorie din Turcia, deși neintenționată, a afectat în principal femeile, Curtea consideră că violența suferită de solicitant și mama sa poate fi privită drept violență bazată pe gen care este o formă de discriminare împotriva femeilor. În pofida reformelor realizate de guvern în ultimii ani, lipsa generală de reacție a sistemului judiciar și impunitatea de care s-au bucurat agresorii, astfel cum a constatat Curtea în speța de față, au semnalat că a existat angajament insuficient pentru luarea măsurilor adecvate pentru abordarea violenței domestice

9

Jurisprudența relevantă suplimentară

Talpis c. Italia, 2017: dispozițiile Convenției de la Istanbul sunt utilizate în interpretarea CEDO pentru a identifica obligațiile autorităților naționale în scopul prevenirii violenței domestice (§ 58).

Balsan c. România, 2017

Volodina c. Rusia, 2019: o absență a legislației care definește violența domestică și abordarea acesteia la un nivel sistemic a indicat reticența autorităților de a recunoaște gravitatea și amplitudinea problemei violenței domestice în Rusia și efectul discriminatoriu al acesteia asupra femeilor. A se vedea alin. 60

Tunikova și ceilalți v. Rusia, 2021 – reîntărește obligațiile pozitive ale statelor de a proteja victimele violenței domestice – considerată ca tortură

10

Tkheldze c. Georgia, 2021:

Încălcarea art. 2 în concurs cu art. 14

Curtea a susținut că lipsa de reacție a poliției ar putea fi considerată un eșec sistemic și că există o nevoie urgentă de desfășurare a unei cercetări de substanță privind posibilitatea ca discriminarea bazată pe gen și subiectivismul să fi stat la baza lipsei de reacție a poliției